

РОЗДІЛ 1 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

УДК 373.2.091.12.011.3-051:331.102.312]:51

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2025.5.1>

Олександра ЄМЧИК

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Волинська область, Україна, 43000

ORCID: 0000-0003-0261-8595

Бібліографічний опис статті: Ємчик, О. (2025). Стратегії педагогічної творчості вихователя в математичній освіті дітей дошкільного віку. *Acta Paedagogica Volynienses*, 5, 3–9, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.5.1>

СТРАТЕГІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ В МАТЕМАТИЧНІЙ ОСВІТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Статтю присвячено обґрунтуванню стратегій педагогічної творчості вихователя дітей дошкільного віку у контексті математичної освіти. Дослідження спрямоване на вивчення процесу педагогічної творчості вихователя як цілеспрямованого процесу пошуку, розробки й реалізації нових або вдосконалених методів, прийомів, форм і засобів навчання, що відповідають віковим особливостям дітей.

Узагальнюючи підходи науковців до пояснення механізмів творчості загалом та педагогічної творчості зокрема, визначено дві теорії: 1) творчість розглядається як виключно інтуїтивний процес, продукт безсвідомої роботи мозку; 2) творчість – чисто до логічний процес виведення знань з вихідних задатків та умов. Отже, результат такої діяльності педагога може бути обумовлений як осяянням в процесі творчого мислення, виявом спонтанної креативності, так і систематичною працею з організації освітньої діяльності на основі рекомендованих стратегій та алгоритмів.

Обґрунтовано, що другий підхід забезпечує можливість гарантованого розвитку творчих якостей та досягнення творчих результатів за умови дотримання певних вимог та послідовності організованої цілеспрямованої творчості. Забезпечити такий підхід спрямовані виокремлені українськими ученими стратегії творчого мислення: аналогізування, комбінування, реконструювання, універсальна та стратегія випадкових підстановок.

Проаналізовано функції педагогічної творчості педагога та здійснено їх уточнення у контексті забезпечення математичної освіти дітей: впровадження інтерактивних методів навчання шляхом використання математичних дидактичних ігор; створення умов для самостійного пошуку та досліджень; використання інформаційно-комунікаційних технологій, залучення дітей дошкільного віку до створення власних математичних мініпроектів, організація позаосвітньої діяльності математичного спрямування.

На основі визначених функцій переосмислено стратегії творчої діяльності для застосування їх для логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку.

Ключові слова: педагогічна творчість, стратегії педагогічної творчості, математична освіта дітей дошкільного віку.

Oleksandra YEMCHYK*Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor at the Department of General Pedagogy and Preschool Education, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli Ave, Lutsk, Volyn region, Ukraine, 43000***ORCID:** 0000-0003-0261-8595

To cite this article: Yemchyk, O. (2025). Stratehii pedahohichnoi tvorchosti vykhovatel'ia v matematychnii osviti ditei doshkilnoho viku [Strategies of pedagogical creativity of the educator in the mathematical education of preschool children]. *Acta Paedagogica Volyniensis*, 5, 3–9, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.5.1>

STRATEGIES OF PEDAGOGICAL CREATIVITY OF THE EDUCATOR IN THE MATHEMATICAL EDUCATION OF PRESCHOOL CHILDREN

The article is devoted to the justification of pedagogical creativity strategies of a preschool teacher in the context of mathematical education. The research is aimed at studying the process of pedagogical creativity of a teacher as a purposeful process of searching, developing and implementing new or improved methods, techniques, forms and means of education that correspond to the age characteristics of children.

Summarizing the approaches of scientists to explaining the mechanisms of creativity in general and pedagogical creativity in particular, two theories are identified: 1) creativity is considered as an exclusively intuitive process, a product of the unconscious work of the brain; 2) creativity is a purely logical process of deriving knowledge from initial predispositions and conditions. Therefore, the result of such activity of a teacher can be due to both enlightenment in the process of creative thinking, the manifestation of spontaneous creativity, and systematic work on the organization of educational activities based on recommended strategies and algorithms.

It is substantiated that the second approach provides the possibility of guaranteed development of creative qualities and achievement of creative results provided that certain requirements and sequence of organized purposeful creativity are met. The strategies of creative thinking identified by Ukrainian scientists are aimed at ensuring such an approach: analogizing, combining, reconstructing, universal and strategy of random substitutions.

The functions of the teacher's pedagogical creativity are analyzed and their clarification is carried out in the context of ensuring mathematical education of children: implementation of interactive teaching methods through the use of mathematical didactic games; creation of conditions for independent search and research; use of information and communication technologies, involvement of preschool children in creating their own mathematical mini-projects, organization of extracurricular activities of a mathematical direction.

Based on the identified functions, strategies of creative activity are rethought for their application for the logical-mathematical development of preschool children.

Key words: pedagogical creativity, strategies of pedagogical creativity, mathematical education of preschool children.

Актуальність проблеми. Сучасна система дошкільної освіти в Україні перебуває на етапі глибокого оновлення, що зумовлено як реформуванням освітнього простору в межах державних стандартів, так і потребами суспільства у формуванні творчої, ініціативної, мислячої особистості. Одним із ключових завдань дошкільної освіти є розвиток пізнавальної активності дитини, формування елементарних математичних уявлень і логічного мислення, що закладають основу для подальшої успішної навчальної діяльності. У цьому контексті особливого значення набуває педагогічна творчість вихователя – його здатність знаходити оригінальні підходи до організації математичної діяльності дітей, створювати умови для розвитку інтересу до пізнання числових, просторових та кількісних відношень.

Актуальність проблеми визначається тим, що традиційні методи навчання математики в дошкільних закладах нерідко виявляються недостатньо ефективними для сучасних дітей, які з раннього віку живуть у насиченому інформаційному середовищі. Вихователь має виступати не лише джерелом знань, а й організатором діяльності, партнером, що стимулює дитину до самостійних відкриттів, експериментування, міркувань. Саме тому виникає потреба у визначенні стратегій педагогічної творчості, які забезпечують розвиток математичної компетентності дошкільників через інтерактивні, ігрові, дослідницькі та художньо-образні форми роботи.

Педагогічна творчість у цьому аспекті розглядається як цілеспрямований процес пошуку, розробки й реалізації нових або вдосконалених методів, прийомів, форм і засобів навчання, що

відповідають віковим особливостям дітей. Творчість вихователя в математичній освіті передбачає не лише уміння адаптувати готові методики, але й створювати авторські сценарії занять, інтегровані дидактичні ігри, ситуації проблемного пошуку, що формують у дітей інтерес до числа, форми, величини, простору, часу. Такий підхід дозволяє перетворити математичну діяльність із формальної у пізнавально-мотивовану, емоційно насичену й особистісно значущу.

Важливим є також те, що реалізація педагогічної творчості у сфері математичної освіти тісно пов'язана з гуманістичною спрямованістю сучасної педагогіки. Вихователь має спиратися на індивідуальні особливості кожної дитини, враховувати її темп розвитку, інтереси та способи сприйняття інформації. Творчі стратегії допомагають гармонізувати інтелектуальний і емоційний розвиток, адже дитина не лише засвоює математичні поняття, а й переживає радість пізнання, відчуває успіх, вчиться мислити самостійно.

Науково-методичні пошуки у цій площині зосереджені на розробці педагогічних умов і стратегій, які сприяють прояву творчості вихователя. Йдеться про створення сприятливого освітнього середовища, використання сучасних технологій (інформаційно-комунікаційних, STEM-підходів, інтегрованого навчання), а також формування в педагога рефлексивних умінь, необхідних для усвідомленого вдосконалення власної діяльності. У цьому контексті постає завдання осмислити педагогічну творчість не як спонтанний акт натхнення, а як закономірний і керований процес, що підпорядковується певним стратегіям.

Отже, актуальність дослідження полягає у необхідності наукового обґрунтування стратегій педагогічної творчості вихователя як ключового чинника підвищення ефективності математичної освіти дітей дошкільного віку. Розробка таких стратегій сприятиме оновленню змісту та методів освітнього процесу, формуванню готовності педагогів до інноваційної діяльності, забезпеченню високої якості підготовки дітей до шкільного навчання. Відтак дослідження проблеми педагогічної творчості у сфері математичної освіти є важливим напрямом сучасної педагогічної науки, що має теоретичне і практичне значення для розвитку системи дошкільної освіти України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Феномен творчості є предметом зацікавлення низки наукових дисциплін, пов'язаних традиційно з гуманітарною сферою (Напаба, Pantieliiev, 2019, с. 62). Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить про постійний інтерес до цієї проблематики та пошук нових підходів до підвищення ефективності освітнього процесу (Zaiva, 2024, с. 198). Питаннями пояснення причин та механізмів творчості у педагогічній діяльності переймалися такі учені, як В. Сухомлинський, І. Зязюн, О. Савченко, Н. Гузій, О. Пошетун, Л. Коваль, Л. Виговська, Л. Масол, О. Сухомлинська, С. Сисоєва, О. Листопад та інші, а також зарубіжні дослідники – Дж. Гілфорд, Е. Торренс, Г. Гарднер, К. Роджерс, А. Маслоу, Дж. Дьюї, М. Монтессорі, Ж. Піаже, Дж. Брунер, Г. Олпорт. Про активізацію вивчення кореляції творчого процесу у галузі точних наук свідчать до прикладу дослідження Л. Мойсеєнко, О. Витвицької, Г. Кулініч, присвячені творчому математичному мисленню, адже, по-перше, математика активно застосовується у вирішенні різноманітних завдань; по-друге, аналіз літературних джерел дає підстави стверджувати, що процес мислення можна трактувати, як процес розв'язування задач (Moiseienko, Vytvytska, Kulnich, 2018, с. 251-252).

Мета дослідження – обґрунтувати стратегії педагогічної творчості вихователя дітей дошкільного віку у контексті математичної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. О. Листопад, І. Мардарова, Н. Листопад наголошують на кричущій необхідності розв'язання проблеми розуміння ролі творчості у роботі педагога, визначаючи професійно-творчий саморозвиток майбутніх педагогів як властивість особистості, що характеризується потребою у свідомій, якісній зміні себе як суб'єкта діяльності та становленні професійної позиції, цілеспрямований процес активного самовдосконалення, самостійного освоєння нових знань, навичок і компетентностей, необхідних для педагогічної діяльності, з акцентом на творчий підхід до майбутньої професійної діяльності. Ними також «доведено, що професійно-творчий саморозвиток майбутніх педагогів передбачає формування індивідуального стилю педагогічної діяльності, розвиток критичного та креа-

тивного мислення, вдосконалення педагогічної майстерності через рефлексію та аналіз власної практики, прагнення до інновацій та самостійного пошуку нових методів навчання, розвиток особистісних якостей» (Lystopad, Mardarova, Lystopad, 2025, с. 107-108). До якостей творчої особистості, котрі провокують і виступають передумовою творчої навчальної діяльності педагога С. Черничко, Т. Кучай, Т. Зорочкіна, С. Яцина, В. Мовчан відносять яскраво виражені креативні якості: розвинена творча уява, інтуїція та фантазія, схильність до педагогічних інновацій, здатність до комбінування, розвиненість продуктивного мислення, свободи асоціацій (Chernychko, Kuchai, Zorochkina, Yatsyna, Movchan, 2025, с. 1027). І. Онищук вважає, що творче самовираження майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти проявляється в особливостях, методах, результатах самоорганізованої діяльності (Onyshchuk, 2019, с. 96).

Отже, в результаті аналізу наукових підходів до пояснення механізмів творчості загалом та педагогічної творчості зокрема, можемо узагальнити, що у поясненні цього процесу існують дві загальноприйняті теорії. З одного боку, творчість розглядається як виключно інтуїтивний процес, продукт безсвідомої роботи мозку, а головним джерелом її результатів є інсайт, уява, фантазія. З іншого ракурсу, творчість – чисто до логічний процес виведення знань з вихідних задатків та умов. Тобто, розглядаючи педагогічну творчість і механізми формування творчого потенціалу вихователя, його педагогічну діяльність як творчий процес, варто зазначити, що результат такої діяльності може бути обумовлений як осяянням в процесі творчого мислення, виявом спонтанної креативності, так і систематичною працею з організації освітньої діяльності на основі рекомендованих стратегій та алгоритмів.

Якщо осяяння або спонтанне мислення є явищем важко пояснюваним з точки зору логіки, то і спрогнозувати результати педагогічної творчості в освітньому процесі закладу освіти було б доволі важко, особливо зважаючи на змінні умови середовища, індивідуальні особливості особистості дітей та вихователя. Тоді як другий підхід забезпечує можливість гарантованого розвитку творчих якостей та досягнення творчих результатів за умов дотримання певних вимог та послідовності організованої

цілеспрямованої творчості. Забезпечити такий підхід спрямовані виокремлені українськими ученими стратегії творчого мислення: аналогізування, комбінування, реконструювання, універсальна (Moiseienko, Vytvytska, Kulnich, 2018, с. 255). Адже саме стратегія визначає процес складання плану прийняття рішень, процес перетворення первинного, нечіткого поняття рішення власне у вирішення. Психологічно вона пов'язана з ланцюгом суб'єктивних актів: суб'єктивним вибором орієнтирів у завданні чи проблемі, суб'єктивним методом перетворення завдання «для себе», суб'єктивним відбором і розподілом конкретних дій, що сприяють досягненню бажаного результату (Moiseienko, 2019, с. 151).

І. Біла узагальнює виокремлені В. Моляко стратегії творчої діяльності наступним чином. **Стратегія аналогізування** (стратегія пошуку аналогів), пов'язана з використанням вже відомої конструкції або її частин, не зводиться до копіювання раніше створеного й передбачає внесення чогось істотного чи другорядного, нового в аналог або використання відомого в нових умовах і по-новому. **Стратегія комбінування** (комбінаторних дій) – це особливого роду системність у побудові творчої діяльності, розв'язуванні творчої задачі, яка ґрунтується на реалізації таких базових дій, як зміна параметрів об'єктів, їх роз'єднання, перестановка, зменшення чи збільшення розмірів, зміна розташування, поєднання на всіх етапах процесу творчої діяльності. **Стратегія реконструювання** виявляється у перебудові протилежного плану, у реконструюванні, конверсії або, точніше, конструюванні навпаки. Стратегія реконструювання є найбільш творчою, оскільки вона пов'язана з пошуком відмінного від існуючого, дійсно нового елемента, задуму, синтезом контрастів, незвичайним поєднанням елементів, об'єктів тощо. **Універсальна стратегія** передбачає відносно рівномірне застосування аналогізування, комбінування і реконструювання, коли жодна з означених стратегій не домінує, а паритетна до інших. **Стратегія спонтанних дій, випадкових підстановок** здійснюється тоді, коли немає домінуючої стратегії, а пошук відбувається без плану, без логіки, за випадковим орієнтиром, шляхом спроб і помилок (Bila, 2016, с. 44).

Варто зазначити, що педагогічна творчість у сфері математичної освіти дошкільників реа-

лізується через систему продуманих дій, спрямованих на активізацію пізнавальної діяльності, розвиток інтелектуальної самостійності та формування позитивного ставлення до математики як до захопливої та доступної науки. В умовах сучасного освітнього середовища особливої значущості набувають інтерактивні, дослідницькі та інформаційно-технологічні підходи, що поєднують навчання, гру та творчість. Проаналізувавши функції педагогічної творчості педагога (Нузії, 2015) та здійснивши їх уточнення у контексті забезпечення математичної освіти дітей можемо визначити такі напрями творчості вихователя.

Впровадження інтерактивних методів навчання, які забезпечують активну участь дітей в освітньому процесі, передбачає використання дидактичних ігор, пізнавальних дискусій, елементів проєктної діяльності та сприяє формуванню в дошкільників логічного мислення, уміння співпрацювати та висловлювати власну думку, а математичні ігри – це ефективний засіб для розвитку навичок порівняння, класифікації, узагальнення та встановлення причинно-наслідкових зв'язків.

У процесі ознайомлення з математичними поняттями дітям необхідно мати можливість самостійно експериментувати з предметами, вимірювати, порівнювати, досліджувати навколишній простір, робити власні висновки. *Створення умов для самостійного пошуку та досліджень* сприяє розвитку пізнавальної активності, формуванню аналітичних здібностей, а також виховує впевненість у власних силах. Самостійна робота під керівництвом вихователя перетворюється на своєрідне відкриття математичних закономірностей у знайомих життєвих ситуаціях.

Сучасні цифрові засоби – мультимедійні презентації, навчальні відео, інтерактивні програми, освітні онлайн-платформи – дозволяють подати математичний матеріал у наочній, захопливій і доступній формі. Саме тому, *використання інформаційно-комунікаційних технологій* не лише підвищує ефективність засвоєння знань, а й стимулює розвиток інформаційної культури, вміння орієнтуватися в цифровому середовищі, розвиває логічне мислення та увагу.

Залучення дітей дошкільного віку до створення власних мініпроєктів на математичну

тематику – наприклад, виготовлення «Книги чисел», побудова «Міста геометричних фігур», створення сюжетних колажів – допомагає дітям усвідомити зв'язок математики з реальним життям. Такі завдання сприяють розвитку не лише математичних, а й мовленнєвих, комунікативних і художніх умінь, формують комплексну компетентність.

Не менш важливим є *організація позаосвітньої діяльності математичного спрямування*. Проведення тематичних свят, конкурсів, виставок дитячих робіт, математичних квестів, інтегрованих занять типу «Подорож у світ фігур» чи «Математичний ярмарок» створює умови для закріплення здобутих знань у невимушеній, ігровій атмосфері.

Для реалізації усіх цих напрямів педагогічної творчості у контексті математичної освіти вихователю закладу безсумнівно необхідно володіти стратегіями педагогічної творчості, котрі забезпечують можливість для самоорганізації та оптимізації власного робочого часу, ефективності та прогнозованості педагогічних впливів на особистість дитини дошкільного віку. Переосмислення стратегій творчої діяльності дозволяє застосувати їх у творчості педагога для логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку у наступному вигляді.

Стратегія аналогізування (стратегія пошуку аналогів) у контексті дошкільної математичної освіти полягає у творчому використанні вже відомих педагогічних методик, ігор, технологій та прийомів із внесенням елементів новизни. Вихователь, спираючись на перевірені практики – наприклад, ігрові форми ознайомлення з числами, класифікацію предметів за ознаками чи порівняння величин, – модифікує їх, адаптуючи до вікових особливостей групи, тематики заняття або сучасних умов освітнього середовища. Така стратегія дозволяє зберігати ефективні педагогічні підходи, водночас збагачуючи їх новими формами подачі матеріалу (через мультимедіа, інтерактивні вправи, сюжетно-рольові ігри тощо).

Стратегія комбінування (комбінаторних дій) передбачає інтеграцію різних методів, прийомів, форм і технологій у процесі навчання математики. Вихователь творчо поєднує дидактичні ігри з елементами дослідницької діяльності, математичні вправи – із художнім чи рухливим компонентом, інформаційні техно-

логії – із практичною діяльністю дітей. Наприклад, при вивченні геометричних фігур діти можуть одночасно будувати їх з конструктора, знаходити у довіднику, створювати колажі або малюнки у цифровій формі. Стратегія комбінування формує у дітей системність мислення, гнучкість у використанні знань, уміння бачити взаємозв'язки між різними видами діяльності.

Стратегія реконструювання у сфері математичної освіти може виявлятися у створенні нових форматів роботи – наприклад, проведення занять у формі математичних квестів, експериментів чи інтегрованих тематичних тижнів. Вихователь не лише змінює методику, а й вибудовує навчальний процес «навпаки» – від практичного досвіду дитини до теоретичного узагальнення, від гри до відкриття закономірностей. Така стратегія має найбільший творчий потенціал, адже передбачає створення принципово нових освітніх моделей, у яких дитина стає активним учасником і творцем власних знань.

Універсальна стратегія у процесі математичного розвитку дітей полягає у тому, що вихователь вільно використовує різні творчі підходи залежно від мети заняття, рівня під-

готовки групи та педагогічної ситуації. Така стратегія сприяє динамічному оновленню освітнього процесу, забезпечує його гнучкість і варіативність.

Стратегія спонтанних дій (випадкових підстановок) у контексті математичної освіти може проявлятися під час імпровізації на занятті, коли вихователь змінює хід роботи відповідно до реакції дітей, їхніх інтересів чи труднощів. Наприклад, дитячі питання або несподівані висновки можуть стати поштовхом до створення нової гри чи дослідницького завдання. Попри елемент випадковості, ця стратегія розвиває педагогічну гнучкість і здатність швидко приймати творчі рішення.

Висновки. Реалізація зазначених стратегій у математичній освіті дітей дошкільного віку забезпечує не лише розвиток пізнавальної активності та логічного мислення, а й формує у вихователя професійну готовність до творчої діяльності. Кожна зі стратегій має свій потенціал і значення, однак у поєднанні вони створюють цілісну систему творчої педагогічної взаємодії, де математика постає як джерело відкриттів, досліджень і радості пізнання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Біла І.М. Творчість: стратегії та тенденції мисленнєвої діяльності. *Педагогічний процес: теорія і практика : Науковий журнал*. Вип. 3(54). Київ ТОВ "Видавниче підприємство "ЕДЕЛЬВЕЙС", 2016. С. 41–47.
2. Ганаба С., Пантелєєв К. Т. Творчість як свобода: концептуальні ідеї та практичні стратегії. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Психологічні науки*. 2019. № 4. С. 60–72.
3. Зайва М. С. Стратегії розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі методичної підготовки. *Перспективи та інновації науки (Серія "Педагогіка", Серія "Психологія", Серія "Медицина")*. 2024. № 2. С. 195–206.
4. Листопад О., Мардарова І., Листопад Н. Педагогічна підтримка сталого професійно-творчого саморозвитку майбутніх педагогів. *Вісник Дніпровської академії неперервної освіти. Серія : Філософія. Педагогіка*. 2025. № 1. С. 105–111.
5. Мойсеєнко Л. А., Витвицька О. М., Кулініч Г. М. Стратегія комбінування як мисленнєвий механізм розв'язування творчої математичної задачі. *Проблеми сучасної психології*. 2018. Вип. 40. С. 250–261.
6. Мойсеєнко Л. Стратегія реконструювання як мисленнєвий механізм розв'язування творчої математичної задачі. *Problems of modern psychology*. 2019. Iss. 43. С. 147–166.
7. Онищук І. А. Взаємозв'язок культури й освіти у контексті проблеми розвитку творчого самовираження майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 67(2). С. 96–99.
8. Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм у системі підготовки освітянських кадрів: здобутки, пошуки, перспективи: монографія / керівн. авт. кол. Н. В. Гузій. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. 432 с.
9. Черничко С. С. Кучай Т. П., Зорочкіна Т. С., Яцина С. М., Мовчан В. І. Теоретичні аспекти формування педагогічної творчості майбутніх учителів. *Перспективи та інновації науки (Серія "Педагогіка", Серія "Психологія", Серія "Медицина")*. 2025. № 7. С. 1024–1031.
10. Semenov O., Semenova N., Bielenka H., Alendar N., Yemchyk O., Onyschuk I. Empirical Research of a Creatively Oriented Personality's Formation of a Child of Senior Preschool Age. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*. 2021. Volume 13. Issue 4. PP. 413–434.

REFERENCES:

1. Bila, I. M. (2016). Tvorchist: stratehii ta tendentsii myslennievoi diialnosti [Creativity: strategies and trends of thinking activity]. *Pedahohichni protses: teoriia i praktyka: Naukovyi zhurnal*, (3(54)), 41–47. Kyiv: Edelweis Publishing Enterprise. [in Ukrainian].
2. Hanaba, S., Pantieliev, K. T. (2019). Tvorchist yak svoboda: kontseptualni idei ta praktychni stratehii* [Creativity as freedom: conceptual ideas and practical strategies]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Serii: Psykholohichni nauky*, (4), 60–72. [in Ukrainian].
3. Zaiva, M. S. (2024). Stratehii rozvytku tvorchoho potentsialu maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva u protsesi metodolohichnoi pidhotovky [Strategies for developing the creative potential of future music teachers in the process of methodological training]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky (Seriiia "Pedahohika", Seriiia "Psykhologhiia", Seriiia "Medytsyna")*, (2), 195–206. [in Ukrainian].
4. Lystopad, O., Mardarova, I., Lystopad, N. (2025). Pedahohichna pidtrymka staloho profesiino-tvorchoho samorozvytku maibutnikh pedahohiv [Pedagogical support of sustainable professional and creative self-development of future teachers]. *Visnyk Dniprovs'koi akademii neperervnoi osvity. Seriiia: Filosofiia. Pedahohika*, (1), 105–111. [in Ukrainian].
5. Moiseienko, L. A., Vytvytska, O. M., Kulinich, H. M. (2018). Stratehiia kombinuvannia yak myslennievyi mekhanizm rozviazuvannia tvorchoi matematychnoyi zadachi [Strategy of combination as a mental mechanism for solving a creative mathematical problem]. *Problemy suchasnoi psykholohii*, (40), 250–261. [in Ukrainian].
6. Moiseienko, L. (2019). Stratehiia rekonstruiuvannia yak myslennievyi mekhanizm rozviazuvannia tvorchoi matematychnoyi zadachi [Reconstruction strategy as a mental mechanism for solving a creative mathematical problem]. *Problems of Modern Psychology*, (43), 147–166. [in Ukrainian].
7. Onyshchuk, I. A. (2019). Vzaïmozv'язok kultury y osvity u konteksti problemy rozvytku tvorchoho samovyrazhennia maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity [Interrelation of culture and education in the context of developing creative self-expression of future preschool teachers]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*, 67(2), 96–99. [in Ukrainian].
8. Huzii, N. V. (Ed.). (2015). Pedahohichna tvorchist, maïsternist, profesionalizm u systemi pidhotovky osvitiian skykh kadriv: zdobutky, poshuky, perspektyvy [Pedagogical creativity, mastery, and professionalism in the system of teacher training: achievements, searches, and prospects]. Kyiv: NPU imeni M. P. Drahomanova. [in Ukrainian].
9. Chernychko, S. S., Kuchai, T. P., Zorochkina, T. S., Yatsyna, S. M., Movchan, V. I. (2025). Teoretychni aspekty formuvannia pedahohichnoi tvorchosti maibutnikh uchyteliv [Theoretical aspects of forming pedagogical creativity of future teachers]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky (Seriiia "Pedahohika", Seriiia "Psykhologhiia", Seriiia "Medytsyna")*, (7), 1024–1031. [in Ukrainian].
10. Semenov, O., Semenova, N., Bielienka, H., Alendar, N., Yemchyk, O., Onyschuk, I. (2021). Empirical research of a creatively oriented personality's formation of a child of senior preschool age. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 13(4), 413–434. [in English].

Дата першого надходження рукопису до видання: 23.10.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 21.11.2025
Дата публікації: 19.12.2025